

FM 2026/125

09. juni 2026

Aqqalu C. Jerimiassen

Atassut

Forslag til forespørgselsdebat om muligheden for at etablere en ny landsforening for kommunerne i Grønland.

(Medlem af Inatsisartut Bentiaaraq Ottosen, Atassut)

Vi forsvarer demokratiet, og vi har brug for et stærkt folkestyre.

Siden etableringen af storkommunerne har den nære tilstedeværelse af det offentlige arbejde i Grønland gradvist ændret sig. Vi er endda nået dertil, at kommunerne i fællesskab har afskaffet deres egen sammenslutning netop på det tidspunkt, hvor de selv havde opnået større indflydelse.

Spørgsmålet om at genoprette en kommunal sammenslutning er derfor værd at overveje. Selvom behovet er der, er det stadig uklart, hvordan et sådant samarbejde skal fungere nu, hvor vi kun har fem kommuner.

Storkommunerne er et af de tydeligste eksempler på noget, der ikke har fungeret efter hensigten. Ser man på den samlede situation i Grønland i dag, viser de mange former for centralisering, at udviklingen ikke kun har haft positive konsekvenser for vores demokrati.

Allerede dengang stillede Atassut spørgsmålstejn ved udviklingen, og mange af de advarsler, vi kom med, er i dag blevet til virkelighed.

Før storkommunernes tid var samarbejdet mellem kommunerne organiseret gennem en fælles kommunal sammenslutning. Det var en model, der i høj grad understøttede demokratisk deltagelse og gav folk langs kysten en følelse af at blive hørt og inddraget.

I dag er det desværre en udbredt opfattelse, at de mere afsidesliggende områder gradvist bliver tabt, at mindre bosteder affolkes, og at centraliseringen i stigende grad er blevet et problem.

Nuuk skal naturligvis fortsat udvikle sig som landets hovedstad. Men efter etableringen af storkommunerne og den omfattende centralisering mod hovedstaden står Nuuk samtidig over for store udfordringer, især på boligområdet, som følge af den massive tilflytning.

Det er ikke Nuuks borgere, der skal bebredes dette. Det skyldes derimod, at mennesker fra resten af kysten fortsat flytter efter bedre muligheder.

Samtidig med at hovedstaden vokser kraftigt, oplever mange steder langs kysten befolkningsnedgang. Områder, som tidligere havde stærke kommunale strukturer, er i større eller mindre grad blevet væsentligt svækket.

For Atassut har kysten aldrig været en svaghed, men tværtimod en styrke. Vi mener fortsat, at vores geografiske spredning langs kysten er en styrke, som kan bidrage til at skabe et stærkere samlet Grønland.

Derfor må vi se opløsningen af kommunernes fælles organisation som en lærdom. Fremtiden giver altid mulighed for at lære af fortiden – men alt for ofte lærer vi ikke nok af vores fejl.

Hvis der skal oprettes en ny kommunal sammenslutning, må vi forvente, at den organiseres på en helt anden måde end de tidligere modeller.

Vi ønsker ikke blot at vende tilbage til gamle løsninger. Derimod ønsker Atassut stærkere kommuner, som samarbejder bedre og mere effektivt.

Vi håber derfor, at Naalakkersuisut i det kommende arbejde med en reform af kommunestrukturen vil tage denne debat og dens perspektiver med i deres overvejelser.